

Fira de Museus i Educació

Museu Marítim de Barcelona: 4, 5, 6 i 7 de juliol de 2006

Mireia Mayolas Créixams
mayolascm@diba.es

Coincidint amb les X JORNADES DE MUSEUS I EDUCACIÓ, el Museu Marítim de Barcelona ha organitzat una fira de propostes educatives per a escolars realitzades des dels museus, que sota el subtítol «**SORTIR DE L'AULA, recursos educatius per a l'ensenyament**» pretenia ser una plataforma de diàleg per a l'intercanvi de parers, d'informacions i d'experiències entre tècnics d'educació de museus i de centres d'ensenyament reglat.

Durant quatre dies -4, 5, 6 i 7 de juliol- més d'un centenar d'institucions museístiques de tot Catalunya, que van des dels grans museus nacionals (com el MNAC, el Museu d'Història de Catalunya o el MNCTEC) fins als petits museus locals, passant per aquells específics (CosmoCaixa, Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona, Museu del Cinema...), han desplegat, en els seus estands, els recursos i les propostes educatives que destinen al públic escolar: des de tallers i visites teatralitzades a materials didàctics de tota mena.

El perquè de la Fira

Amb aquesta fira el MMB ha volgut commemorar el desè aniversari de les jornades "Museus i Educació", que cada any reuneix prop d'un centenar de tècnics procedents de departaments d'educació de bona part dels museus catalans.

Unes jornades que han tingut diferents **formats**: seminaris de reflexió de llarga durada, cursos estructurats a partir de tallers, conferències, taules rodones... i han abordat múltiples **temàtiques**: els museus per a escolars; per a públic amb discapacitats; les famílies als museus, el museus i el públic individual, l'aprenentatge lúdic als museus, etc.

La voluntat del MMB ha estat convertir les **Jornades de Museus i Educació** en una plataforma de diàleg i d'intercanvi de parers, d'informacions i d'experiències entre tècnics d'educació sobre la funció educativa dels museus, la seva potencialitat i les seves restriccions, les vies i els problemes d'implementació, tant

a nivell dels fonaments teòrics que la sustenten, com de la problemàtica real del disseny i desenvolupament dels programes educatius (adaptació als nivells curriculars, famílies, necessitats especials, etc.).

Amb els programes pedagògics destinats a escolars de bona part dels museus catalans desenvolupats, ens va semblar un moment favorable per buscar fórmules de col·laboració alternatives entre museus i entre aquests i les escoles. De dissenyar nous espais de treball comú per a l'enriquiment mutu, ja que si bé és cert que els centres docents han respost molt favorablement a aquesta obertura dels museus «sortint de l'aula» i participant en les propostes proposades des de les institucions museístiques, i que el nombre de visites realitzades per estudiants ha anat en augment, també ho és el fet que sovint sembla difícil la col·laboració entre els tècnics d'educació dels museus i els dels centres de formació reglada.

Allò que tot docent necessita saber dels museus

En plantejar-nos la Fira volíem que fos un espai especialment dinàmic, on hi succeïssin moltes coses a la vegada, on calgués anar d'una banda a una altra per no perdre's res del que passava. És per això que es va decidir estructurar-la en tres espais que funcionaven simultàniament:

- 1/ **La zona d'estands**, integrada per 59 estands que representaven a 155 museus, on es mostraven les diferents propostes educatives que des dels museus es realitzen per als centres de formació reglada.
- 2/ **Sis àrees de tallers**. El centre de la sala estava destinat a fer tallers d'una durada de mitja hora. Petits tastets de les activitats que es fan als museus que tenien, entre altres, la missió de fomentar la participació del públic. Un d'aquests espais era el Planetari-Sphaera del Museu Marítim, fet que feia augmentar la diversitat de propostes que se succeïen a la vegada, en les diferents àrees, diferenciades per colors, que funcionaven simultàniament. Aquests tallers eren interromputs puntualment amb **activitats teatralitzades**, un format cada

vegada més usual dins les programacions pedagògiques de les institucions museístiques.

- 3/ **La Sala de conferències.** La reflexió va venir donada per les **conferències** amb ponents de reconegut prestigi com Eulàlia Bosch, Mikel Asensio o Magda Fernández que es feien a la Sala d'Actes del Museu. L'objectiu d'aquestes conferències ha estat posar sobre la taula diferents aspectes sobre la relació entre l'escola i el museu: si el model educatiu que s'utilitza des dels museus continua vigent i és el més adequat per a les escoles, si els punts de trobada són suficients i adequats, què espera l'escola del museu i què el museu de l'escola, etc.¹

En el marc de la Fira, els docents que participaven en un determinat nombre de tallers i que prèviament s'havien inscrit, els podien articular com a un curs de formació permanent de 18 hores que tenia el reconeixement de la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

El resultat

Sens dubte l'experiència de la Fira de Museus i Educació ha estat molt positiva en diferents aspectes. D'una banda ha permès el contacte i l'intercanvi d'experiències entre els professionals dels museus, ja que ha permès prendre el pols de tot el que està passant, a nivell educatiu, en les nostres institucions museístiques.

L'expectació ha estat especialment intensa entre el col·lectiu de museòlegs. Les peticions per poder disposar d'un estand fetes per part de diversos museus de

¹ Les conferències realitzades van ser:

- **El plaer desperta la inspiració, diu peter brook**, a càrrec d'Eulàlia Bosch. Pedagoga i museòloga.
- **Qui ha de fer de mediador entre l'escola i el museu? en nexa entre cultura i educació**, a càrrec de Magda Fernández: Professora de Didàctica de les Ciències Socials de la UB i Lluïsa Ruhí: Directora del CRP del Masnou
- **Aprendizaje informal en museos**, a càrrec de Mikel Asensio Brouard, professor de psicologia de la UAM i assessor en temes de museus i educació
- **Taula rodona: la relació entre l'escola i el museu: creuaments de mirades**, amb **Cristina Pou**: investigadora en museus i estudis de públics, d'Observatori dels Públics; **Carla Padró**: professora doctora de la Facultat de Belles Arts de la UB, especialitat en museologia crítica i estudis de museus; **Joana Maria Riera**: mestra i coordinadora del Departament d'Educació de la Fundació Joan Miró de Palma; **Javier Rodrigo**: investigador en museus i pedagogia crítica, d'Observatori dels Públics i **Jordi Vives**: educador de museus i professor d'IES.

l'estat espanyol han sigut moltes, però la manca d'espai ha fet que només poguéssim acollir aquelles institucions de Catalunya. Molts d'ells no han volgut perdre's l'experiència i han estat amb nosaltres en qualitat de visitants: museòlegs de Madrid, Saragossa, del País Basc, de les Balears i també d'Itàlia i de França.

L'objectiu de la Fira de Museus i Educació ha estat aproximar els centres docents als museus i viceversa, ja que malgrat que el públic escolar és un dels puntals de la majoria de les nostres institucions, ambdós móns solen estar força allunyats i és important analitzar què esperen els docents dels museus i quines mancances troben els museus en les visites escolars. La presència de docents ha estat menor de la prevista sigui per les dates en què s'ha fet la Fira, sigui per la quantitat de cursos de formació permanent que s'ofereixen des de diferents institucions en aquestes mateixes dates o perquè la difusió cap aquest col·lectiu és sempre difícil. Tot i així, aquells que han fet el curs han quedat gratament sorpresos de la quantitat de recursos educatius així com de la qualitat d'aquests que tenen els museus. L'experiència, sens dubte, ha valgut la pena.